

به نام خدا

بازی های بومی محلی و فعالیت های ادراکی حرکتی (نوجوانان کم توان ذهنی)

مؤلفان:

زینب آقامیرزایی

مریم عسگری

سید سعید حسینی

انتشارات بین المللی گیوا

سرشناسه : آقامیرزایی، زینب، ۱۳۶۰ -
 عنوان و نام پدیدآور : بازی‌های بومی محلی و فعالیت‌های ادراکی حرکتی کودکان
 کم‌توان ذهنی / مولفان زینب آقامیرزایی، مریم عسگری،
 سیدسعید حسینی.
 مشخصات نشر : تهران: گיוا، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری : ۱۷۶ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۷۹-۴۹-۹
 وضعیت فهرست نویسی : فیا

شناسه افزوده : عسگری، مریم، ۱۳۶۰ -
 شناسه افزوده : حسینی، سیدسعید ۱۳۶۰ شهرپور -
 رده بندی کده : RJ۴۹۹/۷۳ ۱۳۹۵
 رده بندی دیویی : ۶۱۸/۹۲۸۵۸۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۲۸۸۲

عنوان کتاب : بازی‌های بومی محلی و فعالیت‌های ادراکی حرکتی کودکان
 کم‌توان ذهنی
 مولفان : زینب آقامیرزایی، مریم عسگری، سیدسعید حسینی
 مشاور پژوهشی : زهرا شاکرمی
 ناشر : انتشارات بین‌المللی گיוا
 مدیر اجرایی : محمدصدیق سپهری نیا
 طراح جلد : آریتا گوهری
 صفحه آرا : فاطمه ماهر
 سال و نوبت چاپ : ۱۳۹۵ / اول
 شمارگان : ۱۰۰۰
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۷۹-۴۹-۹
 قیمت : ۱۶۰۰۰۰ ریال
 آدرس : تهران، میدان انقلاب، ضلع شمال غرب میدان، جنب بانک رفاه،
 پلاک ۵۹، طبقه ۲، واحد شرقی
 تلفن : ۰۹۱۲۷۹۸۱۶۵۴ ۰۲۱-۶۶۵۶۲۰۴۴-۶۶۵۶۲۶۳۹
 تارنما : www.givabook.ir www.sadako.ir

فهرست مطالب:

۱۱		بیشگفتار
	فصل اول: ماهیم و مبانی برنامه‌های ادراکی حرکتی	
۱۵		فعالیت بدنی
۱۹		بازی و حرکت
۲۱		بازی‌های بومی محلی
۲۲		برنامه حرکتی اسپارک
۲۲		فعالیت ادراکی - حرکتی
۲۲		کمتوانی ذهنی
	فصل دوم: بازی چیست و در برنامه درسی تربیت بدنی جایگاهی دارد؟	
۲۸		نقش بازی در تربیت کودک از دیدگاه نظریه پردازان
۲۹		نظریه‌های کلاسیک و مدرن درباره مفهوم بازی
۲۹		نظریه‌های کلاسیک
۲۹		نظریه انرژی مازاد
۳۰		نظریه‌های پیش تمرینی
۳۱		نظریه باز پیدایی
۳۱		نظریه آرام بخشی یا تجدید انرژی
۳۱		نظریه‌های مدرن
۳۱		نظریه روان تحلیل‌گری
۳۳		نظریه اجتماعی - تاریخی وایگوتسکی
۳۳		نظریه پیازه (۱۸۹۶ - ۱۹۸۰)

۳۵	بازی‌های بومی محلی
۳۶	نکات اساسی در انتخاب بازی‌های بومی محلی
۳۶	برنامه حرکتی اسپارک
۳۷	ادراک
۳۸	مکانیسم ادراک
۳۹	رشد حرکتی

فصل سوم: مهارت‌های ادراکی - حرکتی

۴۵	توانایی‌های ادراکی - حرکتی
۴۶	ادراک بصری
۴۶	ادراک پایداری اندازه
۴۷	ادراک شکل زمینه
۴۷	ادراک تمامیت اشیاء در مقابل اجزای آنها
۴۸	ادراک عمیق
۴۸	جهت‌یابی فضایی
۴۹	ادراک حرکت
۴۹	ادراک حس حرکتی
۵۰	موضع‌یابی لمسی
۵۰	چندگانه لمسی
۵۰	ادراک اشیاء
۵۱	آگاهی جسمی (ادراک بدن)
۵۱	برتری جانبی
۵۱	تسلط جانبی
۵۲	حرکت اندام‌ها
۵۲	جهت‌یابی فضایی
۵۳	تعادل
۵۳	ادراک شنوایی
۵۳	موضع صدا
۵۴	ادراک تفاوت صداها
۵۴	الگوها
۵۴	شکل و زمینه سمعی
۵۵	مراحل فرآیند ادراکی - حرکتی
۵۵	یکپارچگی بین حواس

۵۶	مهارت‌های ادراکی - حرکتی از نظرهارو
۵۶	توانایی‌های ادراکی از نظرهارو
۵۷	تمیز حس حرکتی
۵۷	آگاهی از بدن خود
۵۷	تصور فرد از بدن خود
۵۸	رابطه بدن با اشیاء موجود در فضا
۵۸	تمیز بصری
۵۸	دقت بصری
۵۸	ردیابی بصری
۵۸	حافظه بصری
۵۹	تمیز طرح و زمینه
۵۹	ثبات بصری
۵۹	تمیز شنوایی
۶۰	تمیز لمسی
۶۰	توانایی هماهنگ کننده
۶۰	هماهنگی حرکات چشم و دست
۶۰	هماهنگی حرکات چشم و پا
۶۱	رابطه ادراک و حرکت و نقش این ارتباط در یادگیری
۶۳	مشکلات ادراکی - حرکتی
۶۳	نظریه‌های ادراکی - حرکتی
۶۴	نظریه دلکاتو (۱۹۶۶-۱۹۵۹)
۶۴	نظریه گتمن
۶۵	نظریه کفارت
۶۵	نظریه بارش
۶۶	مدل ساعت شنی گلاهو (۱۹۹۳)
۶۶	بهبود سیستم ادراکی - حرکتی
۶۷	آزمونهای ادراکی - حرکتی
۶۷	آزمون زمینه‌یابی ادراکی - حرکتی بر دو
۶۹	اجزا و نمره‌گذاری
۶۹	وسایل مورد نیاز
۷۰	پ) نمره‌گذاری
۷۰	بر اساس مقاله وبر ۱۹۶۷ خرده مقیاس‌ها به قرار زیر می‌باشند

۷۱	آزمون توانایی‌های ادراکی - حرکتی فلشمن:
۷۲	مقیاس اندازه‌گیری رشد و تکامل حرکتی لینکن - اوزرتسکی
۷۴	آزمون اندازه‌گیری ادراکی - حرکتی کفارت
۷۵	فعالیت‌های ادراکی - حرکتی
۷۶	ادراک بصری
۷۷	ادراک شکل و زمینه
۷۷	ادراک فاصله و عمق
۷۷	ادراک الگو و شکل
۷۸	آگاهی فضایی
۷۸	ادراک حس حرکتی
۷۸	تمایز لمسی
۷۸	ابعاد فضایی
۷۹	آگاهی جسمی (ادراک بدن)
۷۹	عبور از خط میانی بدن
۷۹	برتری جانبی
۸۰	تسلط جانبی
۸۰	جهت‌یابی
۸۱	ادراک سمعی
۸۱	موضع‌یابی سمعی
۸۱	تمایز و ادراک شکل و زمینه سمعی
۸۱	تعادل

فصل چهارم: کودکان کم‌توان و ویژه کم‌توان ذهنی

۸۵	علل کم‌توان ذهنی
۸۶	دسته‌بندی کودکان کم‌توان ذهنی
۸۶	۱- کم‌توان ذهنی خفیف یا آموزش‌پذیر
۸۶	۲- کم‌توان ذهنی متوسط یا تربیت‌پذیر
۸۷	۳- کم‌توان ذهنی شدید و عمیق
۸۸	بهره هوشی و طبقه‌بندی آن
۸۸	علل عقب‌ماندگی ذهنی
۸۹	عوامل مهم در اوایل کودکی
۸۹	کودکان تربیت‌پذیر
۹۰	کودکان وابسته

۹۰	کودکان منگول یا سندرم داون (Down Syndrome)
۹۰	سندرم داون یا منگولیسم
۹۱	ویژگی‌های مشترک سندرم داون
۹۲	۲- دانش آموز کم توان حرکتی
۹۲	۳- دانش آموزان کم توان جسمانی و فیزیولوژیک
۹۳	فتق
۹۴	دیابت
۹۴	کم خونی
۹۴	هموفیلی
۹۵	آسم
۹۵	صرع
۹۵	اختلال شنوایی و بینایی
۹۶	اختلال بینایی
۹۶	کودکان بیش فعال و بی قرار
۹۶	کم تحرکی و گوشه گیری
۹۷	پرخاشگری
۹۷	عناوین و رئوس مهم یک برنامه حرکت ویژه
۹۸	ویژگی‌های دانش آموزان کم توان ذهنی
۹۸	ویژگی‌های زیستی، حسی و حرکتی
۱۰۰	ویژگی‌های ذهنی و شناختی
۱۰۳	ویژگی‌های عاطفی
۱۰۸	کودکان عقب مانده ذهنی
۱۰۸	جایگاه آموزش و پرورش استثنایی
۱۰۹	تعریف آموزشگاه استثنایی
۱۰۹	کودکان استثنایی
۱۰۹	دانش آموز استثنایی
۱۱۰	طبقه بندی کودکان و نوجوانان استثنایی
۱۱۰	عقب ماندگی ذهنی
۱۱۱	تعریف عقب ماندگی ذهنی
۱۱۲	علل عقب ماندگی ذهنی
۱۱۲	بعضی از عوامل مؤثر در عقب ماندگی ذهنی قبل از تولد
۱۱۲	عواملی که بعد از تولد اهمیت بیشتری دارند

- ۱۱۳.....عقب ماندگی بعلت عوامل محیطی، اجتماعی و فرهنگی
- ۱۱۳.....طبقه بندی عقب ماندگان ذهنی
- ۱۱۳.....گروه کودکان و دانش آموزان دیر آموز
- ۱۱۴.....گروه دانش آموزان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر
- ۱۱۶.....کودکان عقب مانده ذهنی کاملاً متکی و یا حمایت پذیر

فصل پنجم: اختلال هماهنگی رشدی

- ۱۲۱.....رشد
- ۱۲۱.....رشد حرکتی
- ۱۲۲.....برخی نظریات رشد حرکتی
- ۱۲۲.....نظریه‌های حرکتی اولیه
- ۱۲۲.....نظریه‌های جدید
- ۱۲۳.....دیدگاه بوم شناختی
- ۱۲۳.....سیستم‌های پویا
- ۱۲۴.....مدل‌های رشد حرکتی در طول عمر
- ۱۲۴.....مدل آنتاهاورو
- ۱۲۵.....مدل ساعت شنی گالاوهو
- ۱۲۷.....مدل نیوول (محدودیت‌ها)
- ۱۲۸.....انواع محدودیت‌ها
- ۱۲۸.....محدودیت‌های فردی
- ۱۲۸.....محدودیت‌های محیطی
- ۱۲۹.....محدودیت‌های تکلیف
- ۱۲۹.....مدل کوه رشدی کلارک و متکالف
- ۱۳۰.....اختلال هماهنگی رشدی
- ۱۳۲.....درصد شیوع اختلال هماهنگی رشدی
- ۱۳۳.....ویژگی‌های کودکان دارای اختلال هماهنگی رشدی
- ۱۳۳.....ویژگی‌های فیزیکی
- ۱۳۴.....ویژگی‌های عاطفی و رفتاری
- ۱۳۵.....آیا درمانی برای اختلال هماهنگی رشدی وجود دارد؟
- ۱۳۷.....نحوه ارزیابی و شناسایی
- ۱۳۸.....فعالیت‌های موزون، ایروبیک

فصل ششم: مطالعات بازی‌های بومی محلی و مهارت‌های ادراکی حرکتی

پیشنهادهای تربیتی آموزشی ۱۶۲

منابع ۱۶۵

www.ketab.ir

به اعتقاد اغلب متخصصان، برنامه‌های تربیت بدنی برای کودکانی که نقص‌های ادراکی - حرکتی دارند، باید ساختاری منسجم داشته و با نیازها و مشکلات آنها متناسب باشد (نلسون و ایزائیل، ۱۳۶۷، محمدتقی منشی طوسی، مترجم). ویژگی کودکان دارای ناهنجاری‌های حسی - حرکتی این است که اغلب آنها در اجرای مهارت‌های حرکتی درشت، درک فضایی، زمانی، بدنی و جهت‌یابی و دیگر مهارت‌های حرکتی مانند مهارت‌های حرکتی ظریف مشکل دارند (یارمحمدیان ۱۳۸۸). این مشکلات موجب می‌شود این کودکان فقر حرکتی داشته باشند، در انجام اغلب حرکات، ناشیانه عمل کنند و از نظر جسمانی ضعیف باشند (ولی مجد تیموری و همکاران، ۱۳۸۰، غری و همکاران، ۱۳۸۷). به طور کلی کودکان کم‌توان ذهنی در یادگیری مهارت‌های زبانی، مهارت‌های اجتماعی، یادگیری قوانین اجتماعی و مهارت‌های حل مسئله، عقب‌تر از گروه همسالان خود هستند (رافعی، ۱۳۸۳، باقری و همکاران، ۱۳۸۷). تعداد قابل توجهی از دانش‌آموزان در هر کشور، به کم‌توانی ذهنی^۱ مبتلا هستند. این افراد ۱/۵ تا ۲/۵ درصد کل جامعه را تشکیل می‌دهند که اگر آنها قادر به گذراندن زندگی طبیعی می‌باشند (غیجی و همکاران، ۱۳۹۲).

بازی به عنوان یک عامل انگیزشی، وسیله‌ای مناسب جهت کسب لذت فردی در زندگی کودک است. در هر بازی تعداد زیادی تمرین‌های حرکتی وجود دارد که می‌تواند موجب ترغیب و تشویق کودکان به شرکت در فعالیت‌های بدنی شود (غیجی و همکاران، ۱۳۹۲).

بازی‌های بومی و محلی به جهت برخورداری از زیربناهای فرهنگی، می‌توانند نقش مهمی در رشد مهارت‌های مورد نیاز زندگی نسبت به سایر بازی‌ها ایفا کنند (غیجی و همکاران، ۱۳۹۲). ضرورت احیای جایگاه بازی‌های بومی در آموزش و پرورش و کاربردی کردن آنها در توان بخشی با توجه به ویژگی‌ها و ظرفیت‌های بی‌نظیر آنها، امری ثمربخش و انکارناپذیر است و استخراج برنامه‌های آموزشی و توان بخشی مبتنی بر بازی‌های بومی گامی به سوی بومی کردن و جامعه محور کردن فعالیت‌های آموزشی و توان بخشی است (اصغری نکاح، ۱۳۸۸).

از سوی دیگر برنامه حرکتی اسپارک^۲ (ورزش‌ها، بازی‌ها و فعالیت‌های تفریحی و سرگرمی برای کودک و نوجوان) یک تحقیق براساس برنامه ورزشی منظم به منظور ارتقاء تندرستی مادام العمر

1- Mental retarded

2- Spark

بدون به خطر انداختن لذت‌های فعالیت‌های فیزیکی یا دستاوردهای دانشگاهی می‌باشد. این برنامه برای دستورالعمل‌های NASPE (انجمن ملی ورزش و تربیت بدنی) تهیه شده است و یک برنامه آموزشی خود مدیریتی است که به اندازه کافی انعطاف‌پذیر است و رغبت شرکت‌کنندگان به فعالیت را افزایش می‌دهد (سالیس و همکاران، ۱۹۹۹). این برنامه بوسیله بسیاری از پژوهش‌گران مورد بررسی قرار گرفته است و از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد.

در این کتاب به بازی‌های بومی و محلی و برنامه حرکتی اسپارک بر فعالیت‌های ادراکی - حرکتی کودکان کم‌توان ذهنی می‌پردازیم.